

KÁDÁR ERIKA:

ANGLIAI TAPASZTALATOK

Minden szociális szolgáltatást nyújtó intézményben, ahol megfordultam, tapasztalható volt a kliensekhez való viszonynak az itthon megszokottól eltérő módja.

Már az előtérben érzékelhető, hogy ezek az intézmények nem az információ monopolizálásával igyekeznek nélkülözhetetlenné tenni magukat. Mindenütt megtalálható ugyanis egy 1,5 m hosszú, kis rekeszekre osztott tábla, tele különböző prospektusokkal, melyek az adott intézmény szolgáltatásait ismertetik, tanácsot adnak az ügyintézéshez, vagy segítenek abban, hogy adott problémájával hova fordulhat a rászoruló. Lehet a probléma az, hogy nincs munkája vagy lakása, az, hogy a gyereke rosszul tanul, vagy homoszexuális kapcsolatot tart fenn, az, hogy idős családtagja ellátásához segítségre van szüksége, vagy bármi más, amiről úgy érzi, hogy egyedül nem képes megoldani. Minden szolgáltató intézmény gyakorlati munkájában érvényesülni látszanak bizonyos elvek, melyeket nekünk explicit nyíltsággal sosem fogalmaztak meg, valószínűleg azért, mert úgy gondolták, hogy a mögöttük meghúzódó értékek a magyarországi szociálpolitikát is áthatják, ezért ezekről felesleges beszélni. Maximális szabadságot igyekeznek biztosítani az egyén számára a sorsát érintő döntésekben. Azokra is igaz ez, akik korlátozottan képesek csak megítélni helyzetüket (értelmi fogyatékosok, mentális problémákkal küzdők, gyerekek stb.). De ismeretlen fogalom a kényszer-elvonókúra is. Az alkoholista is dönthet, meg akar-e gyógyulni, vagy sem.

Tisztában vannak azzal, hogy maga a segítségkérés ténye, vagy a segítségre való rászorultság a kiszolgáltatottság érzését válthatja ki a kliensben. Tudatosan törekednek a kiszolgáltatottságot fokozó tényezők minimalizálására.

Kerülik a látszatmegoldásokat. Igyekeznek a lehetőségeket igazítani a kliens szükségleteihez, nem pedig az embert bepréselni a kialakult eljárásmodok valamelyikébe.

Arra törekednek, hogy a szociális szolgáltatások minél nagyobb körét jogszerűvé tegyék. Így kívánják elérni azt a lehetetlen állapotot, hogy valaki a lehetőségek ismerete híján elshessen olyan szolgáltatásokról, amelyek kérvényezés esetén megilletnék őt.

Az államapparátus a polgárok alapvető jogának tekintti, hogy küzdjenek érdekeik érvényesüléséért. A küzdelem

útjai is intézményesültek. A szociális szolgáltatások fontos típusát jelentik például az ún. *voluntaryk*, az önkéntesek szervezetei. Nekem a yorki Önkéntes Szolgáltatások Irodájába (C. V. S.) sikerült eljutnom. Az iroda célja az önkéntes szerveződések támogatása, menedzselése addig, amíg képessé nem válnak az önállóságra. Elmondták a *voluntaryk* megalakulásának módját is. A *voluntaryk* célja mások életnívójának javítása, ezért létrejöttük általában azzal kezdődik, hogy egy-két ember valamilyen problémát észlel, és elhatározzák, hogy megoldást keresnek enyhítésére. A legtöbb önkéntes szervezet a valamilyen egészségkárosodásban szenvedőkön igyekszik segíteni, de gyakori az is, hogy a lakóközösség érdekét képviselik hivatalkokkal való vitás ügyekben, illetve valamilyen speciális területen ingyenes jogi tanácsot adnak a rászorulóknak. A *voluntaryk* rendkívül elterjedtek. Yorkban, amely kb. 100 ezer lakosú város, 300 önkéntes szervezet működik. Az egyik *voluntary* például azt vállalja, hogy értelmi fogyatékos vagy testi fogyatékos gyerekeket nevelő családok mellé segítő családot keres, amely időnként egy-egy estére vagy a nyaralás idejére vállalja a gyermek ellátását. A gyermeket befogadó család a gondoskodásért a *voluntary*tól kaphat költségtérítést. A szolgáltatást igénybe vevő család minimális közvetítői díjat fizet. A különbözetet a *voluntary* fedezi adományokból, tanácsai támogatásból vagy egyéb bevételéből. A legutóbb létrejött önkéntes szervezet olyan egyedülálló, balesetet szenvedett embereken igyekszik segíteni, akik kórházi ápolásra már nem szorulnak, de még nem képesek a teljes önellátásra. A C. V. S. az ehhez hasonló problémákat felkarolóknak először is segít megkeresni azokat az embereket, akik szintén szívesen segítenének más embereken. Legtöbbször gyűlést hirdetnek meg az érdeklődők számára. Ezek a gyűlések egyrészt brainstormingként működnek, segítve ezzel a célok, módszerek tisztázását, másrészt „kitermelik” azt a magot, amely a leendő *voluntaryt* életetni fogja. A C. V. S. igazi segítő munkája ekkor veszi kezdetét. A megszerveződés minden nehézségén igyekszik átsegíteni az önkénteseket. Tanfolyam keretében megtanítják őket arra, hogy menedzseljék magukat, milyen forrásokból szerezhetik meg a működésükhöz szükséges pénzt, megtanítják őket a tárgyalás taktikájára, megismertetik velük a könyvelés szabályait stb. Addig, amíg a *voluntary* képes nem lesz az önfenntartásra, ad-

dig olcsó irodahelyiséggel, xerox lehetőséggel is támogatni tudják az önkéntesek szervezeteit. A C. V. S. működéséhez szükséges pénzt 60%-ban a helyi tanács biztosítja. A továbbiakat maguk teremtik elő bevételeikből. Beszélgetés közben kiderült, hogy a *voluntaryk* tevékenysége (például a lakóközösségek esetében) gyakran a tanács ellen irányul. Feltettük azt a kelet-európai ésszel logikusnak tűnő kérdést, hogy tényleg hajlandó-e a tanács ilyesmit finanszírozni? Nem nagyon értették, hogy ez miért probléma a számunkra, hiszen ez is hozzátartozik az állampolgári jogok gyakorlásához... A *voluntaryk* jelentősége abban rejlik, hogy flexibilisek, alkalmasak az új ötletek kipróbálására, szolgáltatásaik vagy ingyenesek, vagy nagyon olcsók. Az állami szociális intézményektől függetlenek, nem a profitérdek, hanem a segíteni akarás működteti őket. Aktivistáik ingyen dolgoznak, később esetleg fölvesznek néhány alkalmazottat, vagy klienseik érdekében megfizetnek néhány szakembert. A *voluntaryk* nonprofit szervezetek. A szolgáltatásokat igénybe vevők és a szolgáltatók egyaránt tulajdonosaiknak érzik magukat. Általában jótékonyági szervezetként vannak bejegyezve, ami feltételezi a politikai semlegességet is. Ennek ellenére, ha a használók érdekei úgy kívánják, politikai harcra is bele kell menniük. Ebben az esetben természetesen zsarolhatóvá teheti a *voluntaryt*, ha a tanácstól is kap anyagi támogatást. Példaként emlegettek, hogy a konzervatív kormányzati politika egyik megnyilvánulása az, hogy nem könnyű hozzájutni bizonyos esetekben (pl. testi fogyatékosok) a társadalombiztosítási ellátásokhoz. Ezen a területen elválaszthatatlan a segítségnyújtás a politizálástól. Azok a *voluntaryk*, melyek eléggé erősek ahhoz, hogy országos szinten is képviselhesék használóik érdekét, azért harcolnak, hogy tevékenységüket a szociálpolitika részévé nyilváníthatassák.

Bradford városban egy közösségi ház történetével és jelenlegi tevékenységével ismerkedhettem meg. Azon a lakótelepen, melynek központja a közösségi ház, háromezer család él. Hetven százalékukban a családfő munkanélküli. Azért koncentrálták erre a területre, mert az itteni házak állami tulajdonban vannak, ezért elviselhető a lakbér összege. A telep fekvése igen szép. Domboldalon épült, a környékre szép kilátás nyílik. A történet két szálon fut, ezeket a szereplők személye és a közösségért érzett felelőssége sodorja

egy fonatba. A telepen rövid idő alatt két fiatalember — majdhogynem gyerekek — lett öngyilkos. Ez nagyon megrázta a lakókat, és néhány asszonyban megérlette az elhatározást, hogy tegyenek valamit a hasonló tragédiák ellen. Igyekeztek minél több embert rávenni, hogy törődjenek egymással, figyeljenek oda egymásra és főleg a fiatalokra. Amikor már voltak néhányan — főleg asszonyok —, akik szerettek volna beszélgetéseket szervezni az ott lakóknak a közös gondokról, helyet kértek a közösségi házban. Elutasították őket, mert a ház termei foglaltak voltak olyan rendezvények részére, melyek — jöllehet, nem az adott terület lakói vették igénybe azokat — pénzbevételt jelentettek. Az asszonyok és a ház vezetői közti feszültség a nyári szünet kezdetén hágott tetőfokára. A tanítás befejeztével a gyerekeknek nem volt hova menniük, semmiféle biztonságos időtöltés nem volt számukra a környéken. Az asszonyok ezért elfoglalták a kultúrházat. Hat héttől ott aludtak, napközben pedig programokat csináltak a gyerekeknek. Ezalatt a hat hét alatt bíróság elé vitték nézeteltérésüket, azonban számukra kedvezőtlen döntés született. Kötelezték őket a ház elhagyására. Nem sokkal kivonulásuk után a közösségi ház leégett, a tanács pedig megkönnyebbült, hogy a várható további pereskedés így elmarad. Azonban az ott lakók, élükön az asszonyokkal, elkezdték ostromolni a tanácsot új közösségi házért. Céljuk elérése nem volt könnyű, s mikéntje is tanulságos. A ház fölépült, de nem volt egyetlen ember sem a telepen, aki értett volna a működtetéséhez. Az emberek eljártak ugyan a közösségi házba, de nem érezték magukénak azt. Az esték ita-lozással teltek, és a berendezés viharos gyorsasággal kezdett pusztulni. Segítségért egy jótékonyági szervezettől kaptak, ez biztosított számukra egy népművelőt, aki a környék fiataljaival együtt rendbe szedte a házat, és ritmust adott a ház működésének. Idáig tart az első történet, és itt kezdődik a második, melynek mozgatói ugyanazok az asszonyok, akik a közösségi házért is szívósan harcoltak. Ezt a második harcot azonban már azokért a házakért vívják, melyek családjaiknak adnak otthont. Említettem már, hogy a telep szép fekvésű, olcsó bérű lakásokból áll. A tanács műszakilag megvizsgálta a házakat, és olyan szerkezeti hibát fedezett fel bennük, mely lehetlenné teszi a javítást, ezért bontásra ítélte a telepet. A házak 25 éve

állnak, és külsőre semmi jel nem utal az életveszélyre. Ettől persze ez még igaz lehet. A lakók azért szervezkednek mégis a tanács ellen, mert a területet egy építési vállalkozónak akarják átadni a lakásépítéshez járó állami dotációval együtt. A vállalkozó persze nem szociális lakásokat építene, hanem a szabad piacon jó pénzért értékesítené azokat, így az itt lakók elveszíték lakóhelyüket. A kisjövedelmű és/vagy sokgyerekes családok számára Angliában is gond a lakáshoz jutás. Valamilyen hajlékot köteles ugyan biztosítani a tanács, de a lakás minősége, komfortossága nem garantált. A lakók ezért ragaszkodnak lakásaikhoz. Sikertült megnyerniük ügyükhöz az előzőekben már említett jótékonyági szervezet erkölcsi és anyagi támogatását. Így nagyobb súllyal tudják képviselni érdekeiket, mintha csak a saját nevében járnának el. Alkalmaznak egy üggyvédet, aki azt szeretné elérni, hogy a lakók által megalakítandó lakásépítő szervezetet kapja meg az állami lakásépítési támogatást. Néhány feladatra saját munkanélkülijeiket is alkalmazhatnák. A tanács adóbevételi tervében persze az eredeti terv jobban mutatna, így mindent megtesz, ami tőle telik a lakók tervének keresztülhúzására. Tudatosan igyekszik a telepet lezüllesztetni. A boltokat, a gyógyszerterát, a gyermekintézményeket sorra bezárják, azoknak a házaknak az ablakait, melyekből már kiköltöztek, befalazzák, az ajtókat bedeszklázzák. Az előkert magától is elvadul, megtelek szeméttel, de a házak további pusztulását azok feltörői okozzák. A sok csavargótól a közbiztonság gyorsan romlik, a házak pedig gyorsan ürülnek. A közösségi ház aktivistái ennek a folyamatnak a lassításáért, visszafordításáért küzdenek, remélem nem eredménytelenül.

A mi Családsegítő Központjainkhoz hasonló szervezet a Szociális Szolgáltató Iroda. Tevékenységének köre és módszerei pedig lényegesen kiforrottabbak. Ezek az irodák veszélyeztetett gyermekekkel, mentális problémákban szenvedőkkel, mozgássérültekkel és idősek emberekkel foglalkoznak. Ügyfeleiket vagy valamelyik intézmény küldi hozzájuk, vagy az egyik szomszéd jelzi, hogy hol lenne szükség segítségre. Gyakran előfordul, hogy valaki magától jön tanácsot, segítséget kérni. A problémák feltérképezésével nem foglalkoznak. Szerintük lehetetlen, hogy a lakókörnyezet ne vegye észre, és ne jelezze, ha egy családnak vagy egy egyedülállónak anyagi vagy egyéb segítségre van szüksége. (Ez volt az

egyetlen eset, amikor úgy éreztem, hogy talán téves az elgondolásuk. Náluk is lehet „szemérmes szegény”.)

Engem legjobban az öregek gondozási rendszere ragadott meg. A szolgáltató iroda az otthonukban segíti az időskorúakat. Irigylésre méltóan sokféle a szolgáltatásaik. Az idősök gondozásánál a szükségletek három csoportját: fizikai, egészségügyi és mentális szükségleteket igyekeznek kielégíteni. A házi gondozás hálózatát egyéb szolgáltatások is gazdagítják. Azok részére, akik a magánytól szenvednek, beszélgetőtársat szereznek. Segítségét nyújtanak életvezetési problémák megoldásában, például a nyugdíj beosztásában, vagy pénzt szereznek a rászorulóknak.

Céljuknak tekintik azon családok tehermentesítését is, ahol idős, segítségre szoruló ember él. Van napközi típusú szolgáltatásuk. A nehezen közeledő idős kérheti, hogy az általa meghatározott időpontban elszállítsák a napközibe, majd hazavigyék. Ha ebéd után otthon szeretne pihenni, de a délutánt ismét társaságban töltené, akkor naponta kétszerre is kérheti a szállítást. A kevésbé önálló öreg számára például lehetséges, hogy heti két napot intézetben töltsön, a többi családja körében. Ha az idős ember felügyeletet igényel, akkor heti 1×6 vagy 2×3 órában térítésmentesen gondozót igényelhet a család. Jövedelemtől függő térítési díj ellenében a család 2–3 hétre átmeneti otthoni elhelyezést kérhet, hogy pihenni tudjon az időst gondozó személy is. Az elhelyezés magán-személynél is lehetséges. A gondozást vállaló béréhez a tanács is hozzájárul. Üdüléseket is szerveznek a mozgékony idősök részére. A költségek egy részét jótékonyaságból fedezik.

Mindebből kitetszik, hogy igyekeznek az időskorú embert minél tovább a megszokott környezetében tartani. Amikor ez már külső segítséggel is lehetetlen, akkor javasolják az öregotthonban való elhelyezést. Tisztaban vannak azzal, hogy az otthonba kerülés mekkora megrázkódtatást jelent, ezért mindent megtesznek azért, hogy minél simább legyen az új környezetbe való bekerülés. Leeds város 9 kerületében 54 az állam által működtetett öregek otthona működik. Általában 8–10 fős várakozólistája van az egyes otthonoknak. Az otthonokban dolgozók nem egészségügyi, hanem szociális gondozói végzettséggel rendelkeznek. Talán ezért van, hogy az öregek ellátásának fontos, de nem kizárólagos feladata az egészségügyi állapot figyelé-

se. Abban az intézetben, ahol jártam, napközben 13 gondozó látta el a 48 gondozottat. A dolgozók heti 29–39 órát dolgoznak, attól függően, hogy hány gondozottért felelősek. Általában 3–5 személy tartozik hozzájuk. A gondozottért való felelősségük nemcsak a testi szükségletek ellátására korlátozódik, az emocionális szükségleteket is ki kell elégíteniük. Az öregek otthonába való bekerülés és az ottani életkörülmények megismerése jelentette számomra a legnagyobb élményt, ezért igyekszem erről alapos beszámolót adni.

Az intézetbe való felvételt általában az idős házigondozója kezdeményezi. Az intézettel való ismerkedés első fázisában az idős ember még saját otthonában találkozik leendő gondozójával, aki majdan az ő „kulcsmunkása” lesz. Második lépésként elviszik vendégségbe az otthonba, hogy láthassa leendő környezetét. Általában reggeli utánra várják — házi gondozója kíséretében — a beköltözni szándékozót, és ebédre is ottmarasztalják. Házigondozója délután hazakíséri és megbeszéli vele élményeit. Ha úgy dönt az idős ember, hogy esetleg beköltöznék az otthonba, akkor 6 hét próbaidőre beköltöztethet. Az otthon minden lakójának külön szobája van. (A próbaidősöknek nem mindig tudnak egyágyas szobát biztosítani.) Ez a hat hét a gondozott és gondozója részére egyaránt fontos időszak, mert leteltével az idős embernek gondozójával, családjával egyetértésben döntenie kell arról, hogy tényleges megoldást jelent-e az otthonba költözés. Képes lesz-e beilleszkedni az otthon közösségébe, vagy más módon kell-e gondoskodni róla? A döntés azonban ennek ellenére nem visszafordíthatatlan. Az egyedülálló idős ember lakbéréért még egy évig a tanács kifizeti, hogy ha mégis meggondolná magát, vissza tudjon menni régi otthonába. A próbaidő alatt a kulcsmunkás feladata, hogy megismerje az idős embert, szokásait, és megpróbálja az intézetben is megteremteni az ő egyéni létfeltételeit. Az idősek otthona a lakók számára minél nagyobb fokú választási lehetőséget igyekszik biztosítani. Az idős emberek eseményekben szegényebb életében nagy szerepe van az étkezésnek, mert ez örömforrás is lehet, és tagolhatja az idő múlását is. A gondozott reggel és este szabadon választhat, hogy mit, mikor és hol kíván enni. A szobájában egyedül, néhány társával külön étkezőfülkében (ebből több is van), vagy az ebédlőben szeretné elfogyasztani. Ebédre kétfajta

ételből választhat. Bármikor kaphat teát vagy kávét aprósüteménnyel. Eldönti, hogy azt is, mikor kíván lefeküdni. Éjszaka ügyelet van. Ha valaki dohányozni szeretne, az ügyeletes éjjel is bemegy hozzá, kikíséri vagy megvárja, amíg elszívja a cigarettáját.

Az egyik gondozottnak például az az elképzelése, hogy őt a banán tartja életben, ezért minden nap megeszik egy banánt. A kulcsmunkás feladata, hogy ezt, vagy bármi más megvásároljon az idős ember számára. A kulcsmunkás tehát felel az idős ember jó testi-lelki közérzetéért. Elkészíti a gondozási tervet. Ápolja az idős embert, ha beteg. Amikor a leépülése olyan fokú, hogy képtelen az önálló tisztálkodásra, mindig ő az, aki lefürdeti. Testileg-lelkileg a kulcsmunkással van a legszorosabb kapcsolata az idős embernek. Ezáltal a külső segítségre ráutalt ember kevésbé érzi magát kiszolgáltatottnak.

Amíg csak lehetséges, igyekeznek az idős embert az otthonban tartani. Csak ha nincs más megoldás, akkor engedik kórházba. Az otthon lakói általában ott is halnak meg. A haldoklónál ott alhat a családja.

Aki képes felkelni, azt lesegítik a társalgó-ebédlőbe. Ez egy nagy terem, amelyet az asztalok, fotelek, térelválasztók változatos elhelyezésével kellemes kisebb-nagyobb egyékekre bontottak. Itt található egy büfé is, ahol apróbb dolgokat megvehetnek maguknak a bentlakók.

A büfé feltűnően sokféle szeszes italt árul, égetett szeszeket is. Megkérdeztük, hogy nem okoz-e az alkoholfogyasztás problémákat. Az intézet vezetője elmondta, hogy nem tilos az alkoholfogyasztás, a részegség sem, egyetlen feltétel van csak, hogy másokat nem zavarhat, aki iszik.

Az otthon lakói napközben általában a közös helyiségben tartózkodnak, még azok is, akik már képtelenek üritésük szabályozására. Őket gondozójuk rendszeres időközönként (akár félóránként is) kiviszi és rendbe teszi.

Az intézetbe hetenként egyszer jön ki az orvos. Az injekciókat a körzeti ápolónő adja be. Van, aki ragaszkodik régi orvosához, ennek sincs semmi akadálya. Az otthon felszerelési tárgyai olyanok, hogy minél több szempontból minél tovább önálló lehessen a bentlakó. Itt is és a mozgássérültek intézetében is hangsúlyozták, hogy maximális önállósághoz próbálják segíteni a segítségre szorulókat, mert csak így lassítható a leépülés, hiszen a nem használt funkciók hamar le-

épülnek. Például a fürdőkád olyan kialakítású, hogy az egyik fal kivehető, ez rendkívül egyszerűvé teszi a ki-be szállást, és lehetővé teszi az önálló tisztálkodást a nehezen mozgó gondozottak számára is. Egy könyvespolcon láttunk több tucat speciális könyvet, mely a már rosszul látó ember számára is lehetővé teszi az olvasást. A szöveg nagyméretű, vastag betűkkel van szedve, talán feleannyi fér rá egy oldalra, mint a hagyományos könyvekben.

Az otthon lakóját beköltözéskor arra ösztönzik, hogy minél több személyes tárgyat hozzon magával. Hozhatja megszokott bútorait is. Ami nem fér el a szobájában, annak a társalgóban, vagy másutt az épületben keresnek helyet. Sajnos kedvenc állataikat nem hozhatják a beköltözők. Az otthonban van már egy kutya és egy kanári.

A kulcsmunkások az idős emberek érdekében pénzkereső tevékenységet is folytatnak, amiből programokat szerveznek számukra. Törekednek arra, hogy a környéken lakó időseket is bevonják az otthon életébe, ezáltal csökkentik az izolációból fakadó problémákat. Az otthonnal átellenben működik egy öregek napközije, ezzel szoros kapcsolatot tartanak fenn. Igyekeznek változatos programokkal is hozzájárulni a bentlakók jó közérzetéhez. Viszik őket a városba sétálni, szerveznek szórakoztató műsorokat. Megszervezték a bentlakók a „lakóbiztonságukat” is. Feladatuk, hogy segítsenek a programok kitalálásában, szervezésében. Igyekeznek megoldani mind a lakók egymás közötti problémáit, mind pedig azokat, amelyek a lakók és az otthon vezetői között adódnak.

Engem magával ragadott az, hogy ez az otthon ilyen szellemben közelít az emberekhez. Leépülésük, kiszolgáltatottságuk ellenére is az embert látja bennük, nem pedig munkája „tárgyát”.

Ugyanez a szemlélet hatja át azokat a szociális munkásokat is, akiket a testi fogyatékosokat segítő Forrás Központban ismerhettem meg. Ez az intézmény napközi otthon fiatal felnőttek számára. Céljuknak tekintik, hogy az ide járó fiatalok összes szükségletét kielégítsék, ezért tagjaik képességeire figyelnek, nem pedig fogyatékoságukra. Igyekeznek segítséget nyújtani a fogyatékoságukból fakadó hátrányok mérséklésében, a fogyatékoság ellen-súlyozásában, más képességek kibontásával. Különböző szakköröket és tanfolyamokat szerveznek, ezek egy része

akár megélhetést is biztosíthat számukra. Nagy sikere van például annak az önismereti körnek, amely mozgássérült kamasz lányoknak segít a női szerep feldolgozásában. A napközi rá-nézésre leginkább egy kultúrházra emlékeztet. Szép parkja van, több tűzrakóhellyel, étkezője, mely rendkívül olcsón kínál többféle hideg-fűdő ételt, több speciális kialakítású fürdőszoba segíti a tisztálkodást. Reggel 9-től este 9-ig várják tagjaikat. Szerveznek kulturális és sportprogramokat, rendszeresen járnak kirándulni. Félévenként elbeszélgetnek mindenki-vel, értékeli azt, hogyan érzi magát a Forrás Központban, milyen problémái és milyen elképzelései vannak, milyen programokban venne részt. Az intézet munkatársai szeretnék, ha az oda járó fiatalok alakítanák ki a központ arculatát, ezért közösen döntenek el a programokat, és a szervezésbe, lebonyolításba is igyekeznek bevonni látogatóikat.

LÉTKép Szociálmagazin

A magazin igyekszik minél sokoldalúbb lenni, de alapvetően kétirányú információközvetítésre vállalkozik. Egyrészt folyamatosan és korrektül tájékoztat az új parlament, kormány, minisztériumok, a megalakuló községi, városi önkormányzatok, a különböző szervek szociális elgondolásairól, döntéseiről, intézkedéseiről (a kormányprogram ígéretei, a szociális piacgazdaság, új munkaerőpiaci intézmények, az egészségügy és a társadalombiztosítás megújítása, lakásgazdálkodási reform stb.). Ugyanakkor őszintén és sokoldalúan informál azokról fogadtatásáról, bírálatáról, közreadja az állampolgár, a család véleményét, bemutatja a szociális bizonytalanságban élő, veszélyeztetett emberek helyzetét.

A lap tanácsadói és széles körű szolgáltató tevékenységet is folytat a szociális védelemre szoruló milliók számára. Rendszeresen és részletesen közreadja a legkülönbözőbb szociális lehetőségeket, segít az eligazodásban (munkanélküli segély, újrakezdesi kölcsön, átképzési lehetőségek, sorkatonák támogatása, alacsony nyugdíjasok segítése, külföldi gyógykezelés stb.). Folyamatosan közli a szociális és egészségügyi alapítványokat, valamint azok megpályázhatóságát.

Helyet biztosít a különböző társadalmi szervezetek (NOE, Lakásbérletkés Egyesülete, SZETA stb.) programjai-

Forrás: Social Work training in the European Community. Commission of the European Communities. Office for the Official Publications of the European Communities, 1989.

A további fejleményekről még nincsenek pontos információink, bár néhány jelzés szerint a diplomák egyenértékűségének kidolgozásakor figyelembe veszik a Cocozza-jelentés ajánlásait. Ezek közül az itt vizsgált összefüggésben az a lényeges, hogy a jelentés az elnevezés egységesítését (szociális munkás) és a képzés bizonyos vonásainak közelítését (pl. minimum négy éves felsőfokú képzés) javasolta.

Nem akarjuk minden áron védeni az eddig használt elnevezést — hiszen valóban sok az árnyoldala. Tényleg sokan nem tudják, miről van szó — de hát ezt a többi, eddig nem létező elnevezésről sem tudnák. Tényleg nincs presztízse a munkás szónak — de ez talán valamennyire megszerezhető, ha a szociális munkások jól fogják tenni a dolgukat. (Egyébként egy szakma presztízse sok mindenben múlik — nemcsak a néven.) Azt is valószínűnek tartjuk, hogy nálunk is még sokáig kiterjesztő értelme is lesz a „szociális munkásnak” — hiszen évtizedek fog-nak eltelni addig, amíg tényleg szak-képzett emberek kerülhetnek a magas szakképzettséget igénylő munkakörök-be. (Végül is csak 30—40 évet késtünk a képzéssel.) Ebben sem fog az ország egyedül állni.

Csupán arról van szó: úgy érezzük, hogy ha vállaljuk — elnevezésében is — a szociális munkás szakma európai indentitását, akkor szimbolikusan

is közelebb kerülünk Európához, és talán az is lehetővé válik, hogy mi is bekapcsolódjunk a szociális munkások nemzetközi cseréjébe.

TISZTELT OLVASÓ!

Az új rendszer új folyamatai mellett a szociálpolitika központi kérdéssé válik.

Az ESÉLY ebben a helyzetben körkérdéssel fordul azokhoz, akiket a szociálpolitika ügye érdekel.

Kérjük, körkérdésünkre válaszoljon Ön is.

- A múlt rendszer szociálpolitikájának mely elemeit kellene legradikálisabban megváltoztatni?
- Hogyan változtak azok a társadalmi-politikai feltételek és erők, amelyek ez ideig a szociálpolitika alakulását befolyásolták, illetve meghatározták?
- Vannak-e, s ha igen, melyek azok a szociális rendszerek, eredmények, értékek, amelyek a múlt rendszerből átmenthetők, esetleg továbbfejleszthetők?
- Melyek azok a szociális intézmények, szociális területek, amelyek kiépítése nélkül nem garantálható a következő évek társadalmi stabilitása?

Gondolatainak kifejtését az alábbi címre várjuk: ESÉLY Szerkesztősége, Budapest, 1083 Kun B. t. 2.

CONTENTS

- 3 **Jean-Pierre Jallade:** Issues facing Social Security Systems in Western Europe
- 21 **Csaba Iván:** Private Security and Social Security
- 38 **András Lányi:** Cultural Policy in the First Hundred Days
- 42 **András Semjén:** Educational Policy
(The Balance of the First Hundred Days)
- 47 **Zsuzsa Széman:** Are the Old starving?
- 56 **Ferenc Balipap:** From the History of the Social Policy Education
- 67 **Péter Györi—László Gábor:** This flat is mine!
- 87 **Gábor Vági:** We are brave . . . ?
- 92 **Mária Dér:** About the Probation System of the Youth
- 101 **Lajos György:** The History of the Development Conception